

Název školy: ZŠ A MŠ ÚDOLÍ DESNÉ, DRUŽSTEVNÍ 125, RAPOTÍN

Název projektu: Ve svazkové škole aktivně - interaktivně

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3465

Autor: Iva Kvapilíková

Tematický okruh: Dějiny výtvarného umění - pravěk

Název: VY_32_INOVACE_14_VV

Vytvořeno: srpen 2013

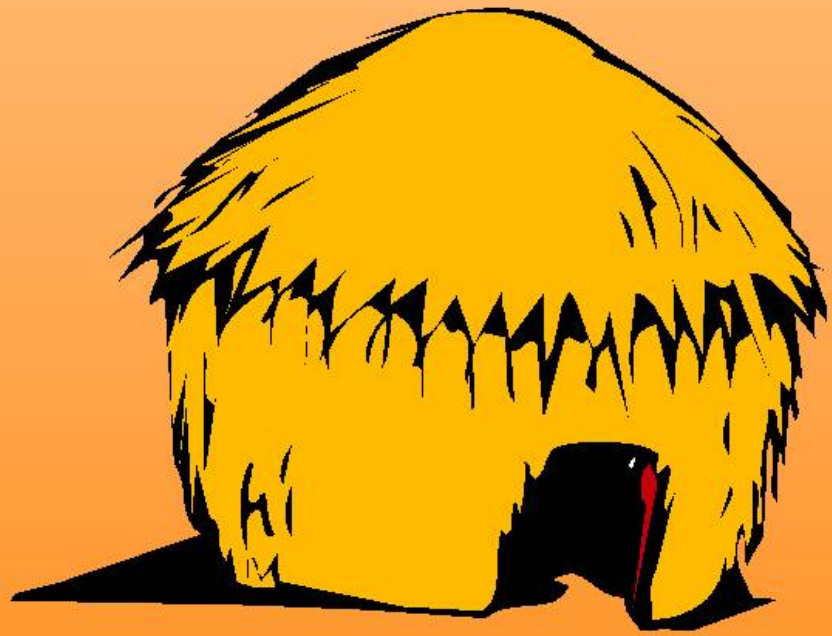
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:

Tato prezentace seznamuje žáky s dalšími druhy pravěkého výtvarného umění, konkrétně s architekturou, výrobou keramiky a šperků.

V závěru prezentace si žáci na několika úkolech mohou vyzkoušet, co si z tématu zapamatovali.

Prezentace je motivačním východiskem pro další práci v hodinách výtvarné výchovy.

Umění v pravěku II. část

Architektura

V období střední doby kamenné (9 000 - 6 000 let př. n.l.) došlo ke změnám podnebí. Lidé museli často měnit místo tábořiště, aby si obstarali potravu (lov, rybolov, sběr plodů).

Proto si stavěli kulaté lehké chaty, které mohli dobře stěhovat. Využívali k tomu proutí, hlínu, kožešiny ulovených zvířat.

V chladnějším období se zimě bránili zahloubením chat do země, jak tomu nasvědčují historické nálezy.

V období mladší doby kamenné (6 000 - 3 000 let př. n. l.) se začali lidé přeorientovávat z lovu zvěře a sběru lesních plodin na zemědělství. Aby získali více úrodné půdy, vypalovali rozsáhlé pralesy.

Mnohopočetné rodiny žily ve velkých dlouhých domech v osadách v blízkosti obdělávané půdy. Vyráběny byly z materiálu snadno dostupného na daném místě - ze dřeva, hlíny a proutí. V domech byly pece a ohniště. Příčkami byly tyto domy rozděleny na obytnou část, chlévy, sýpky a skladiště.

U nás byly v obci **Bylany u Kutné Hory** objeveny pozůstatky takovéto pravěké vesnice, jde o unikátní nález.

Památky na
toto období
byly v našem
kraji nalezeny
v okolí

Mohelnice, už
tehdy se tato
oblast
vyznačovala
příznivými
podmínkami
pro život.

V této době začali naši předkové také opracovávat obrovské kusy kamene, byly pak využívány pravděpodobně k náboženským obřadům nebo jako dávné observatoře.

Tuto **megalitickou architekturu** (mega - velký, lithos - kámen) dělíme na tři skupiny na:

1) menhiry - neopracované vysoké kamenné bloky stojící volně v přírodě, někdy celé kamenné aleje - u nás největší u obce Klobouky u Slaného.

2) dolmeny - kamenné desky nebo balvany; nejspíš obětní kameny podložené kameny (jako by stály na nohách)

c) kromlechy - kamenné kruhy, astronomicky orientované, kultovně náboženská střediska

Někdy je tvořily vždy dva vztyčené kamenné bloky spojované třetím kamenným překladem, kterému se říkalo trilit, častěji ale byly sestavené ze stojících nebo ležících menhirů.

Nejznámější kromlech Stonehenge stojí v Anglii.

U nás na mnohem menší můžeme narazit v okolí Slaného, Rakovníka a v Dolních Habrech.

Stonehenge

Keramika

Zrodila se ve střední době kamenné a pravděpodobně ji objevily ženy, které ji tvořily a vypalovaly.

Zpočátku ji zdobily hlavně spirálami (keramika lineární), později vypichováním.

Ještě později byla dekorována malováním nebo otisky krouceného provázku (keramika šňůrová).

Nádoby z keramiky sloužily k přípravě a servírování potravy, ale třeba také k uchovávání popela zemřelých.

Lineární keramika

**Vypíchaná
a šňůrová
keramika**

**Šňůrová
keramika**

Šperky

Do střední doby kamenné datujeme také výrobu prvních šperků. Pravěcí lidé se zdobili náhrdelníky z provrtaných zvířecích zubů, z ptačích kostí, z plochých oblázků, z jantaru.

V pozdní době kamenné (2 000 - 700 let př. n. l.) dochází k objevu výroby bronzu (slitiny mědi a cínu) a následnému rozvoji kovotepectví, vznikají šperky, spony, jehlice, náramky.

Postupem času se lidé učí zpracovávat stále dokonaleji i další kovy.

Bronzová spona

Kamenný náhrdelník

**Dávali jste pozor?
Ověříme si to:**

Připoj čarou k obrázku správné slovo:

menhir

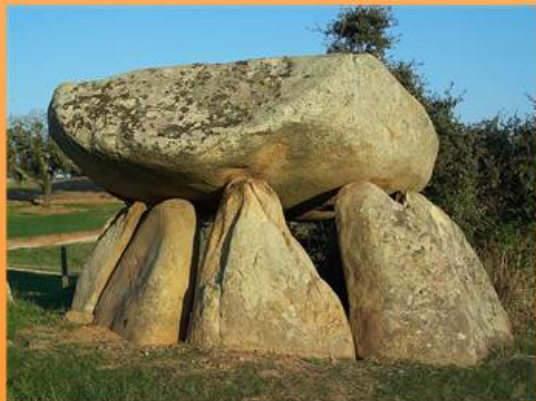

kromlech

dolmen

Správné řešení:

menhir

kromlech

dolmen

Připoj k textu správný obrázek:

lineární keramika

vypíchaná keramika

šňůrová keramika

Připoj k textu správný obrázek:

lineární keramika

vypíchaná keramika

šňůrová keramika

Zdroje obrázků použitých v prezentaci:

a) Galerie obrázků eBeam Scrapbook

b) Internetové zdroje:

VASSIL. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Callais_Neolithique_Mus%C3%A9e_Vannes_19082012_05.jpg

MACTOGRAPHER. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stonehenge-Green.jpg>

SCHÜTZE, Einsamer. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schkeuditz_Kumpf_2_02.jpg

SCHÜTZE, Einsamer. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schkeuditz_spiral_vessel_01.jpg

SCHÜTZE, Einsamer. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Museum_f%C3%BCr_Vor-_und_Fr%C3%BChgeschichte_Berlin_028.jpg

SCHÜTZE, Einsamer. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Museum_f%C3%BCr_Vor-_und_Fr%C3%BChgeschichte_Berlin_032.jpg

BULLENWÄCHTER. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Haarknotenfibel.jpg>

HAUBOLD, Gerhard. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kermario-Ost_aus_West.jpg

HEILFORT, Steffen. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:4748.1099_Menhire,bis_zu_4_Meter_hoch,von_OstnachWest_in_1167_Meter_Langen_Alignements\(Granit-Steinreihen\)_in_einem_Halbkreis_endend_Le_M%C3%A9nec,Carnac_,Departement_Morbihan,Bretagne_Steffen_Heilfort.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:4748.1099_Menhire,bis_zu_4_Meter_hoch,von_OstnachWest_in_1167_Meter_Langen_Alignements(Granit-Steinreihen)_in_einem_Halbkreis_endend_Le_M%C3%A9nec,Carnac_,Departement_Morbihan,Bretagne_Steffen_Heilfort.JPG)

HAUBOLD, Gerhard. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kerloas_aus_Nord.jpg

ROCHA, Felipe. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anta_no_Monte_da_Ordem_l.jpg

DICKELBERS. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dolmen_in_Apeldorn_\(Lower_Saxony\)_Germany_01.JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dolmen_in_Apeldorn_(Lower_Saxony)_Germany_01.JPG)

SAUBER, Wolfgang. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:SMWM_-_Jungsteinzeitliches_Dorf_3.jpg

SAUBER, Wolfgang. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:SMWM_-_Jungsteinzeitliches_Dorf_2.jpg

CHRISTOPHE.FINOT. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Archeodrome_Beaune_1.jpg

KRESTENKLIT. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Athra_stenalderbopladsen.jpg

HAWGOOD, David. Wikimedia Commons [online]. [cit. 24.8.2013]. Dostupný na WWW: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:First_Irish_farmers_hut,_Irish_National_Heritage_Park_-_geograph.org.uk_-_1252729.jpg